

TREI MEDALII DE LA EXPOZIȚIA UNIVERSALĂ DIN PARIS (1855) PĂSTRATE ÎN COLECȚIA MUZEULUI DE ISTORIE SIGHIȘOARA

Mircea-Radu Iacob

Medaliile despre care vom vorbi în articolul nostru, au fost bătute pentru a celebra Expoziția Universală din Paris a anului 1855. Primele expoziții naționale dar nu internaționale cunoscute, ar fi cele din Roma antică de la sfârșitul Republicii Romane și începutul Imperiului Roman. Dar din cauza invaziilor barbare fatale oricărui triumf al păcii, nu au mai fost expoziții din timpul lui Nero și până în Evul Mediu, când ele au devenit foarte avansate. În Veneția anului 1268, pe timpul dogelui Lorenzo Tiepolo a fost o expoziție bună de produse industriale, însoțită de o procesiune a meseriilor și o festivitate acvatică.

Târgurile ținute la Leipzig și Nijni Novgorod în Europa, ca și cea de la Tant la jumătatea drumului între Cairo și Alexandria, pe parcursul Evului Mediu au avut multe din caracteristicile unei expoziții; în timp ce la Leiden, în 1689, olandezii au ținut un singur târg, la care au expus cele mai curioase produse din Est.

Prima expoziție modernă din serie a avut loc în 1756 în Londra, când Societatea de Arte oferă premii pentru îmbunătățirea manufacturilor de țesături, covoare și porțelan; în timp ce cinci ani mai târziu o expoziție similară a fost ținută de aceeași Societate, obiectele arătate au fost utilaje agricole și alte utilaje, iar un domn a fost angajat să explice meritele lor. În 1797 are loc o expunere colectivă a fabricilor de artă din Sèvres, Gobelins și Savonnerie, între zidurile pustii ale bisericii Saint Cloud. O a doua expoziție oficială a avut loc, în 1801 la Luvru, unde un juriu format din specialiști examina obiectele arătate, acordând medalii de aur.¹

După alte variate expoziții ținute în Paris, în anii următori această serie va fi întreruptă de războaiele Imperiului până în 1819, când cea de a cincea se va ține în curtea castelului Luvru, sub președinția lui Ludovic al XVIII – lea. Ea numărând 1.622 de expozanți, iar cea din 1849 la final se laudau cu nu mai puțin de 4.500 de concurenți.

Între timp, aceeași idee prinde rădăcini în Dublin, unde se spune că o serie de expoziții trienale ar fi avut rezultate foarte satisfăcătoare asupra comerțului irlandez. Ideea a fost începută în 1827 de Societatea Roială Dublin.

¹ Charles Lowe, *Four national exhibitions in London and their organise. With portraits and illustrations*, London, T.Fisher Unwin, Paternoster Square, 1892. pp. 25-27.

Pe parcursul primei jumătăți a secolului al XIX – lea un număr de expoziții naționale au fost ținute în diferite părți ale Germaniei. Se remarcă cea de la Berlin în 1844 care va aduna 3.040 expozanți. Expoziții limitate la produsele și manufacturile din țara în care au fost ținute, au avut loc în aproape toate țările Europei cu mult înainte de 1851, anul în care Prințul Consort al Angliei a conturat un nou început, cu uriașul și memorabilul Târg Mondial, și care marchează începutul acea ce va fi numită Era Expozițiilor.²

Marea expoziție din Londra a fost urmată de cele din New York și Dublin, în anul 1853, Melbourne și München în 1854. Oportunitatea lui Napoléon al III – lea pentru gloria militară, s-a ivit atunci când francezii sau unit cu britanicii pentru a se opune intereselor Rusiei în Crimeea. A fost o șansă perfectă pentru Franța, de a-și restabili reputația de putere militară de prim rang - o reputație care fusese mânăjită după înfrângerea de la Waterloo. Succesele armatei și marinei franceze în Crimeea, pe înălțimile Fedukin, la Mamelon și Malkof, au coincis cu Expoziția universală și au acordat o aură de triumf spiritului întregului eveniment.

Napoléon al III – lea încredințase re-proiectarea Parisului unui aristocrat talentat, și soarta trupelor sale experimentatului general Pélessier. Dar pentru succesul primei Expoziții internaționale din Paris, s-a apelat la un membru apropiat al familiei, vărul său, Prințul Napoléon. Împăratul a înlocuit planurile inițiale pentru o expoziție industrială și salonul anual de arte plastice, ambele pentru a fi ținute în anul 1854, cu un proiect ambițios pentru o Expoziție internațională în 1855. A fost extrem de important ca această expoziție, să fie comparată favorabil cu expoziția engleză din 1851; încă britanicii, aliații francezilor pentru prima dată în istorie a oricărei națiuni, nu trebuiau să fi antagonizați de spectacole gratuite de patriotism sau rivalitate. Prințul Napoléon a fost numit președinte al acestei expoziții, cu aceste două obiective clare înaintea lui.³

Un loc de-a lungul bulevardului Champs-Élysées, a fost ales pentru sala principală de expoziții Palatul Industriei, proiectat și construit prin colaborarea arhitectului Jean-Marie Viel și a inginerului Alexandre Barrault. Pe bulevardul Montaigne, Hector Fuel's Palatul de Arte Frumoase va adăposti pictura, sculptura, gravura și litografia. Deoarece principalul Palat al Industriei era, în ciuda proporțiilor imense, prea mic pentru a găzdui toate exponatele de mașini, o a treia galerie a fost construită de-a lungul

² Charles Lowe, *ibidem*, p. 28

³ <http://www.arthurchandler.com/paris-1855-exposition>. Accesat în data de 20.09.2019

malurilor Senei. Până în 1855 Parisul, era pregătit să joace rolul de gazdă al lumii – și în special noilor aliați și vechilor rivali ai francezilor, englezii.

Nu sunt informații ample despre medaliile comemorative ale Expoziției Universale din Paris a anului 1855, care fac obiectul acestei prezentări, dar iată ce spunea presa vremii. Într-un articol din 5 iunie 1855, al ziarului „*Journal des débats politiques et littéraires*” secretarul redacției Frédéric Camus relatează următoarele: „- *Comisia Imperială tocmai a autorizat vânzarea medaliilor comemorative ale Expoziției Universale, în interiorul Palatului Industriei și de Arte Frumoase, bătute de Compania Palatului Industriei. În Londra, în 1851 a fost de asemenea bătută o medalie a expoziției și au fost puțini dintre vizitatorii Palatului de Cristal care, nu și-au oferit acest suvenir. În păstrarea memoriei unui fapt de asemenea remarcabil, medaliile Expoziției universale din 1855 au în plus meritul de a fi adevărate opere de artă; execuția lor a fost încredințată celor mai pricepuți artiști, care par să fi dorit, cu această ocazie să se depășească pe ei înșiși: este suficient pentru toată lumea să pronunțăm numele doamnelor și domnilor Caqué, Barre și Oudiné, pentru a-și face o idee despre perfecțiunea acestor patru medalii pe care și-au propus să le realizeze comisia imperială. Ar fi injust de a nu pune lângă gravorii francezi numele unui artist belgian, domnul Jacques Wiener: vederea interioară a galeriilor reprodușă de acest gravor priceput este de o finețe a execuției care ni se pare că atinge limitele artei.*”⁴

În același număr se prezenta grija organizatorilor pentru expozații din diverse țări: „- *Compania Palatului Industriei, dorind să evite orice deranjamente inutile expozațiilor, a amenajat un birou în interiorul Palatului, pentru domnul Plan, tipograful Împăratului, unde se primeau toate comenzile de tipărire din partea participanților la expoziție. Doamnele și domnii expozați trebuiau să se adreseze domnului Lagrange, la secretariatul administrației expoziției.*”⁵

În patrimoniul muzeului deținem trei medalii ale Expoziției Universale din Paris, din anul 1855 dintre care una bătută pentru Expoziția Universală, cea de-a doua pentru a comemora Expoziția universală din Paris, iar cea de-a treia medalie pentru a comemora vizita Împăratului Napoléon al III – lea și a împărătesei Eugénie la expoziție, pe care vi le prezentăm în continuare:

Fig. 1 Această medalie a fost realizată, pentru a fi medalia oficială a Expoziției Universale din Paris 1855

⁴ *Journal des débats politiques et littéraires*, Mardi, 5 juin 1855.

⁵ *Ibidem*.

Medalie Nr. INV. 4711 Material: cositor; Greutate: 49,5 g.; Diametru: 50,20 mm.; Muchie: netedă.

Descriere Avers: Efigia împăratului Napoleon al III – lea, orientat spre stânga, scris semicircular inscripția „NAPOLEON III EMPEREUR”, sub gât „Caqué. F.”.

Descriere Revers: deasupra scris semicircular inscripția „PALAIS DE L'INDUSTRIE”, dedesubt imaginea Palatului de Industrie, iar sub el inscripția: „MÉDAILLES DE L'EXPOSITION UNIVERSELLE | FRAPPÉES DANS LE PALAIS DE L'INDUSTRIE | AU MOYEN D'UNE PRESSE MONÉTAIRE | DE LA MAISON CAIL & C-^{IE} | PARIS 1855. | (ÉTAİN) MASSONET EDITEUR”.

Fig. 2 Această medalie a fost realizată, pentru a comemora Expoziția Universală din Paris 1855

Medalie Nr. INV. 4725 Material: bronz; Greutate: 21,3 g.; Diametru: 36,72 mm.; Muchie: netedă.

Descriere Avers: Efigia împăratului Napoleon al III – lea, orientat spre stânga încoronat cu frunze de laur, scris semicircular inscripția „NAPOLEON III EMPEREUR”, sub gât „E·A·OUDINÉ”

Descriere Revers: deasupra scris semicircular inscripția „EXPOSITION UNIVERSELLE”, dedesubt pe un soclu imaginea Franței care încoronează Industria și Artele cu frunze de laur, iar dedesubt anul 1855, acvila imperială înconjurată de coroana de laur în exergă inscripția: „LA FRANCE COURONNE | L'ART ET L'INDUSTRIE”, dedesubt „Caqué. F.”.

Fig. 3 Această medalie a fost realizată, pentru a comemora vizita împăratului Napoléon al III – lea și a împărătesei Eugénie la Expoziția Universală din Paris 1855

Medalie Nr. INV. 4726 Material: zinc; Greutate: 16,7 g.; Diametru: 36,72 mm.; Muchie: netedă.

Descriere Avers: Efigia împărătesei Eugénie, și a împăratului Napoleon al III – lea, orientate spre stânga, scris semicircular inscripția „EUGÉNIE IMPERATRICE NAPOLEON III EMPEREUR”, sub gât „Caqué. F.”.

Descriere Revers: deasupra scris semicircular inscripția „PALAIS DE L'INDUSTRIE”, dedesubt imaginea Palatului de Industrie, în exergă „J. WIENER F.” și inscripția „PAVILLON DU NORD”.

Drei Medaillen zur Pariser Weltausstellung (1855) im Bestand des Schäßburger Geschichtsmuseums

(Zusammenfassung)

Die Medaillen, die wir in unserem Artikel besprechen werden, sind zur Feier der Pariser Weltausstellung von 1855 angefertigt worden.

Nachfolger der Londoner Industrieausstellung waren jene von New York und Dublin im Jahr 1853, sowie von Melbourne und München im Jahr 1854.

Der Kaiser ersetzte die ursprünglichen Pläne für eine Industrieausstellung und die jährliche Kunstausstellung, die im Jahr 1854 stattfinden sollten, mit dem ambitionierten Projekt einer Weltausstellung im Jahr 1855.

Im Museumsbestand befinden sich drei Medaillen aus der Pariser Weltausstellung von 1855, davon wurde eine zur Würdigung der Pariser Weltausstellung geprägt, die zweite zur Würdigung des Besuchs der Ausstellung von Kaiser Napoleon III. und Kaiserin Eugenie und die dritte als Weltausstellungsmedaille, die wir anschließend vorstellen.

Cuvinte cheie: Expoziția universală, Paris, medalie, Napoleon al III – lea, expoziții.

Schlüsselwörter: Weltausstellung, Paris, Medaille, Napoleon III., Ausstellungen.

Ilustrații

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3